

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 6 september 2019

Datum GS-besluit : 1 oktober 2019

Vragen nr. 72

Vragen van mevrouw **R. Alberts** (SP) over Gezondheidsrisico Randstad.

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 6 september 2019 door het lid van Provinciale Staten, mevrouw **R. Alberts** (SP), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Vandaag publiceerde RTL een vieze lucht en herrie kaart, gebaseerd op gegevens van het RIVM met als titel: "Randstad bij vuilste gebieden Europa: 'Ik zou wonen in Amsterdam zeker niet aanraden'"¹ Naar aanleiding daarvan de volgende vragen:

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN:

Vraag 1:

Kent u het bericht? En heeft u kennis genomen van de kaart die daarin is opgenomen?

Antwoord 1:

Ja, wij hebben kennisgenomen van het bericht. De kaart is gemaakt op basis van cijfers die eerder door het RIVM zijn gepubliceerd.

Vraag 2:

Waren de gegevens van het RIVM ook al bij de provincie bekend? Zo ja, sinds wanneer?

Antwoord 2:

Ja, het RIVM publiceert doorlopend cijfers over de luchtkwaliteit op www.luchtmeetnet.nl. Daarnaast worden er sinds lange tijd jaarlijkse datarapporten uitgebracht over Amsterdam, Haarlemmermeer en de IJmond.

Vraag 3:

Hoe beoordeelt GS de uitspraak van hoogleraar preventieve geneeskunde aan de Universiteit Maastricht, Onno van Schayck, dat het een enorm probleem is dat door blootstelling aan stikstof, fijnstof en omgevingsgeluid in de Randstad tien tot vijftien keer meer mensen overlijden dan aan ongelukken in het verkeer?

Antwoord 3:

De genoemde cijfers zijn lastig te vergelijken. In beide gevallen gaat het om het aantal mensen dat vroegtijdig overlijdt. Maar bij de doden door blootstelling aan stikstof, fijnstof en omgevingsgeluid gaat het om een verkorting van de levensduur met gemiddeld enkele maanden (zie: <https://www.rivm.nl/lucht>), bij verkeersdoden vaak met vele jaren. Dat staat los

¹ <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/artikel/4838361/kaart-lucht-vies-herrie-geluid-lawaaigezondheid-gezond-ongezond-smerig-rivm>

van het feit dat dit buitengewoon onwenselijk is. Het beleid richt zich daarom in toenemende mate op het verbeteren van de luchtkwaliteit, zoals bij het Schone Lucht Akkoord waaraan momenteel wordt gewerkt door het Rijk en de decentrale overheden.

Vraag 4:

Hoe beoordeelt GS de uitspraak van professor Lex Burdorf van het Erasmus MC dat de kaart aantoont dat er veel meer aandacht moet komen voor de gezondheidseffecten van Schiphol?

Antwoord 4:

Wij zijn het ermee eens dat er voldoende aandacht moet zijn voor de gezondheidseffecten van Schiphol. We zijn in afwachting van het eindrapport van het RIVM-onderzoek naar ultrafijnstof dat in 2021 verschijnt. Daarnaast overwegen we om in de omgeving van Schiphol sensorstations voor fijnstof en stikstofdioxide op te hangen. Wij hebben richting de minister onze zorgen geuit en om herinvoering van de GES-onderzoeken gevraagd (GES staat voor 'gezondheidseffectscreening').

Vraag 5:

Deelt u de mening van professor Burdorf dat er niet langer moet worden gepraat over uitbreiding (van Schiphol, maar ook van andere vervuilende elementen in de Randstad), maar over het kunnen verminderen van de huidige gezondheidseffecten? Zo ja, welke consequenties verbindt GS daar aan? Zo nee, graag een toelichting.

Antwoord 5:

Het hoofdstreven van de Omgevingsvisie NH2050 is om de balans te vinden tussen leefbaarheid en economische ontwikkeling. Dat vertaalt zich in een aantal ontwikkelprincipes. Eén daarvan betreft de bedrijvigheid in de Metropoolregio Amsterdam die stelt dat de bedrijvigheid zich kan blijven ontwikkelen binnen de beschikbare milieuruimte. Voor Schiphol is de minister bevoegd gezag en bepaalt derhalve wat wel en niet kan. Als decentrale overheden (verenigd in de Bestuurlijke Regie Schiphol) hebben wij de minister expliciet gevraagd om ook gezondheid (naast geluid ook luchtkwaliteit) als een criterium mee te nemen in haar weging.

Vraag 6:

Ook Tata wordt genoemd als één van veroorzakers van de sterke verhoging van het gezondheidsrisico. Heeft GS met deze kennis nu spijt van het verhogen van de norm voor het uitstoten van stikstofoxide door Hoogoven 7, zoals PS per brief is meegedeeld en zoals genoemd wordt in het artikel in het Noord-Hollands Dagblad?² Zo ja, is dat reden voor GS om die normverhoging te herzien? Graag een toelichting. Zo nee, kan GS uitleggen dat door die normverhoging GS feitelijk NIET meewerkt aan het in stand houden van het gezondheidsrisico, zoals in het RTL-artikel genoemd?

Antwoord 6:

In de omgeving van Tata Steel wordt ruimschoots voldaan aan de Europese luchtkwaliteitsnorm voor de immissie (de werkelijke concentratie op leefhoogte) van stikstofdioxide. In 2018 bedroeg de jaargemiddelde stikstofdioxideconcentratie in IJmuiden 27 microgram (10^{-6} gram) per kubieke meter en in Wijk aan Zee 21 microgram per kubieke meter, terwijl de jaargemiddelde norm 40 microgram per kubieke meter is.

Het besluit over de stikstofoxidenuitstoot van Hoogoven 7 is genomen op basis van een uitgebreide analyse die liet zien dat de Europese norm van een daggemiddelde waarde van 100 milligram (10^{-3} gram) per normaal kubieke meter³ (Nm^3) redelijkerwijs niet haalbaar was. Om die reden zijn er hogere waarden toegestaan: een daggemiddelde waarde van 140 milligram per normaal kubieke meter en een jaargemiddelde waarde van 115 milligram per normaal kubieke meter. Dit is niet zonder meer toegestaan; de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied heeft aangedrongen op onderzoek naar alternatieven om de uitstoot toch te verlagen. Uit dit onderzoek bleek dat de mogelijke maatregelen nog nergens ter wereld worden toegepast, jarenlang nader onderzoek zouden vergen en tientallen miljoenen zouden kosten om te testen,

² https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20190904_89874834/hoogoven-7-kan-niet-aan-europese-norm-voor-stikstofoxide-voldoen-dus-provincie-noord-holland-verhoogt-de-norm

³ Een normaal kubieke meter is een hoeveelheid gas, die bij de 'normaal' temperatuur en de 'normaal' druk een volume inneemt van 1 kubieke meter (m^3).

zonder een garantie dat dit tot een vermindering van de uitstoot zou leiden. Om die reden achtte de omgevingsdienst het buitenproportioneel om deze (experimentele) maatregelen op te leggen. De wet staat op dit punt uitzonderingen toe, bijvoorbeeld als 'de techniek het bereiken van gestelde (Europese) normen in de praktijk niet mogelijk maakt'. De conclusie van de omgevingsdienst was dat daar in dit geval sprake van is. Wij zien geen reden om af te wijken van dit standpunt.

Vraag 7:

De Randstad, in het bijzonder Amsterdam, heeft een uitstekend vestigingsklimaat voor allerlei bedrijven. Zo worden de aanwezigheid van veel natuur in de nabije omgeving, een groot cultureel aanbod en de rijkelijk talrijk aanwezige hoogopgeleiden genoemd. Deelt GS de mening dat een sterk verhoogd gezondheidsrisico afbreuk doet aan dat uitstekende vestigingsklimaat? Graag een toelichting.

Antwoord 7:

Het vestigingsklimaat van de Randstad, in het bijzonder Amsterdam, hangt van vele factoren af waaronder kwaliteit van leven en de internationale connectiviteit. Een verhoging van het gezondheidsrisico heeft een negatieve invloed op de kwaliteit van leven.